

ИНФОРМАТОР

САМОСТАЛНИ СИНДИКАТ МЕТАЛАЦА СРБИЈЕ

Година 2 ∞ 23. ЈУН 2021 ∞ Београд, Дечанска 14, тел/фах 011/3340722 mail: sms@sindikat.rs

САОПШТЕЊЕ ПРЕДСЕДНИШТВА СССС – 23.06.2021. ГОДИНЕ

У Београду је 22. јуна 2021. године одржана седница Председништва Савеза самосталних синдиката Србије, на којој је разматран материјално финансијски положај запослених у гранама и на територији.

Зараде запослених, пандемија и постковид ситуација, колективни уговори, као и проблеми у појединим фирмама, непоштовање права радника и прогон синдикалних представника били су предмет посебног разматрања.

Иако је просечна зарада у марту у Републици Србији износила 65.289 динара, чињеница је да постоје огромне разлике по регионима и гранама. Велики број запослених има зараду знатно нижу од просека док, упркос статистичком расту, исказаном кроз номиналну вредност, реална зарада опада с обзиром на повећане трошкове живота. Проблем у јавном сектору представља неисплаћивање топлог оброка и регреса, због чега расте и број тужби запослених. Једино се, како је истакнуто, ситуација побољшала у здравству, у којем су зараде повећане, стимулисани су запослени који раде у ковид систему, а отворен је и простор за запошљавање кроз пријем лекара и медицинског особља. Ипак, запослени су и даље под великим притиском посла, посебно медицинске сестре и техничари чија је зарада, упркос повећању, нижа од просечне зараде у Србији. Минимална зарада све више представља недоумицу. Велики број радника прима „минималац“, чак око 350.000 људи, а проблем је и што велики број запослених добија нешто већу плату изнад минималне. У сваком случају, минимална зарада износи тек скромни део минималне потрошачке корпе и није довољна за живот. Проблем је и исплата зарада „на руке“, без доприноса, што знатно компликује слику када су зараде у питању.

Током пандемије ситуација у појединим фирмама се још више погоршала. Дошло је и до отпуштања радника, у појединим фирмама и без претходног обавештења, а понуђени услови за потписивање нових колективних уговора су знатно лошији. Посебно је истакнут проблем у фирмама Зиђин у Бору, Аптив и Јура у Лесковцу и Фијат пластика у Крагујевцу.

Само у металском сектору забележен је огроман број дана плаћеног одсуства на које је отишао велики број радника, укључујући и неке који ће на оваквим одморима бити до краја године. У Зиђину је послодавац отказао колективни уговор, а услови које је понудио знатно су лошији од претходног, као и обавезе које је уговором о купопродаји преузео. У Јури је константан проблем непоштовања права радника, као и отказ председнику синдиката који је отпуштен због синдикалних активности и изјава које је дао о положају запослених у тој јужнокорејској компанији. Компанија Аптив запосленима под претњом отказа нуди потписивање изјаве да хоће добровољно да раде најмање 12 сати дневно, а као меру „безбедности и здравља на раду“ послодавац је у погон донео носила, како би радник ако падне од умора, могао одмах да буде однет у амбуланту. У Фијат пластици месецима траје штрајк због смањивања зарада, супротно закону уместо штрајкача доводе се нови радници, а део машина се измешта изван просторија фабрике.

ЗАЈЕДНО СМО ЈАЧИ

САМОСТАЛНИ СИНДИКАТ МЕТАЛАЦА СРБИЈЕ

Иначе, у многим страним компанијама радници се баве простијим пословима, попут намотавања каблова, део послова се измешта кроз агенцијски рад, а страни инвеститор доводи своје фирме које раде, чиме се извлачи и највећи део профита и инвестиција које су уложене.

Због погоршавања положаја и сталних претњи синдикалним представницима и активистима, давањем отказа и разним облицима притисака, предложено је да се хитно покрене иницијатива за измену члана 188. Закона о раду, ради њихове заштите.

У наменској индустрији, такође, евидентни су проблеми неплаћања доприноса, рад по уговорима на привременим и повременим пословима или преко агенција, непоштовања безбедности и здравља на раду, што потврђује и најновија ситуација у Слободи Чачак, где су први пут у историји евидентирани експлозије у размаку од само две недеље, чиме се повећао и страх радника за сопствену и безбедност становника Чачка. Забрињава и чињеница што се не плаћају порези и доприноси. Проблем је постојао и раније и на то смо стално указивали, а сада се оправдава отежаним пословањем током пандемије. У неким фирмама, попут Шик Копаоник, доприноси за радни стаж нису плаћени од 2011. године, у Застави оружје пет и по година, што им у будућности додатно умањује ионако ниске пензије.

Што се тиче колективних уговора и њихове покривености, у јавном сектору су углавном закључени колективни уговори, док је у реалном сектору ситуација изузетно тешка. Проблем представља клаузула о проширеном дејству, односно изузетно висока квота за послодавце који запошљавају више од 50 одсто запослених у одређеној грани, групи, подгрупи или делатности, за добијање проширеног дејства, што је веома тешко и заправо немогуће остварити јер је постојао огроман проблем и у претходном периоду када је квота износила 30 одсто. Стога је предложено да се покрене иницијатива за измену члана 257. Закона о раду. У циљу поспешивања и подстицања колективног преговарања предложено је да, у складу са европским иницијативама, тамо где конкурсе и тендере расписује држава или градске власти, послове добијају фирме које имају потписане колективне уговоре и у којима се синдикати поштују као преговарачи. Указано је да Србија све више постаје „земља егзодуса“ јер многи, посебно млади, али и целе породице, одлазе да потраже посао или неку животну шансу ван граница наше земље. Мада је током пандемије тај тренд мањи, очекивања су да ће након отварања граница многих западноевропских земаља овај процес бити настављен. Проблем је што одлазе млади који чине витални део радне снаге и уопште популације и што одлазе породице са децом, са мало изгледа да ће се вратити. Ту синдикат мора максимално да се ангажује у потрази добрих решења и бољих услова за живот и рад и остварење професионалних каријера. А, то ће се све догодити када се остваре наши захтеви за достојанствен живот и рад, здраво радно и животно окружење и пристојне зараде, од којих може да се живи, а на чему годинама упорно инсистирамо.

Иако постоји оправдано незадовољство везано за права запослених, те да су институције споре у реаговању или не реагују на синдикалне захтеве, СССС се никада неће одрећи својих права на штрајкове и протесте. У сваку акцију морамо улазити са аргументима, кредибилитетом, а пре свега капацитетом да на изазове дамо адекватан и снажан одговор.

ПРИДРУЖИ СЕ ТИМУ-ЗАЈЕДНО СМО ЈАЧИ

